

**Musei Archaeologici Zagradiensis
Catalogi et Monographiae**
Katalozi i monografije Arheološkoga
muzeja u Zagrebu
Svezak X

Davor Margetić
*Skupni nalaz kasnorimskog novca
iz Treštanovaca*

Nakladnik:
Arheološki muzej u Zagrebu

Za nakladnika:
Jacqueline Balen

Urednik:
Tomislav Bilić

Recenzenti:
Ivan Mirnik
Hrvoje Gračanin

Lektura:
Božena Bunčić

Prijevod:
Ivan Mirnik

Fotografije:
Davor Margetić

Oblikovanje:
LASERplus d.o.o.

Tisk:
Stega tisk

Naklada 500 primjeraka

**Musei Archaeologici Zagradiensis
Catalogi et Monographiae**
Catalogues and Monographs of the Archaeological
Museum in Zagreb
Volume X

Davor Margetić
*Hoard of Late Roman bronzes
from Treštanovci*

Publisher:
Archaeological Museum in Zagreb

For the publisher:
Jacqueline Balen

Editor:
Tomislav Bilić

Reviewers:
Ivan Mirnik
Hrvoje Gračanin

Proof reading:
Božena Bunčić

Translation:
Ivan Mirnik

Photographs:
Davor Margetić

Layout:
LASERplus d.o.o.

Print:
Stega tisk

Printed in 500 copies

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 823946

ISBN: 978-953-6789-68-9

Davor Marjetić

Trešt**a**novaca

Hoard of Late Roman bronzes from Treštanovci

Skupni nalaz
kasnorimskog novca iz

Sadržaj / Contents

J. Balen: Predgovor / Foreword	7
T. Bilić: Rimskodobno nalazište na Treštanovačkoj Gradini / The Roman-period site on the Treštanovci hillfort	9
D. Margetić: Skupni nalaz kasnorimskog novca iz Treštanovaca (1938.) Hoard of Late Roman bronzes from Treštanovci (1938)	18
Zahvale / Acknowledgments	18
Uvod / Introduction	18
Okolnosti nalaza / Circumstances of the find	19
Sastav ostave / The composition of the hoard	20
Analiza prema kovnicama / Mint distribution	22
Metrologija / Metrology	24
Posebno zanimljivi primjeri / The specimens of special interest	27
Kratice / Abbreviations	29
Literatura / Bibliography	29
Katalog / Catalogue	31
Tables / Plates	79

Predgovor

Serija *Musei Archaeologici Zagrabiensis et Monographiae* (Katalozi i monografije Arheološkoga muzeja u Zagrebu) pokrenuta je 2004. godine s ciljem da se javnosti prezentiraju pojedini segmenti iznimno bogatog fundusa koji se čuva u Arheološkom muzeju u Zagrebu. Do sada je u seriji objavljeno devet svezaka, u kojima su autori, mahom djelatnici Muzeja, na stručno-znanstveni način obradili dio spomeničkog fundusa iz zbirki Muzeja.

Numizmatička zbirka Arheološkog muzeja svojim je sadržajem bliža profilu kabineta. Broji više od 270 000 primjeraka metalnog novca, papirnih novčanica, medalja, spomenica, plaketa, značaka, kolajna, markica i žetona. Osnovna područja, koja pokrivaju i odgovarajući inventari, jesu: grčki (uključujući autonomni novac grčko-rimskih gradova) i keltski novac, rimski republikanski, rimski carski i bizantski novac, novac srednjeg i novijeg vijeka te medalje. Kao osobitu rijetkost, u svjetskim razmjerima bilo bi teško izdvojiti bilo koju od tih cjelina. Ipak, može se istaknuti izrazito bogata i vrijedna zbirka keltskog novca, zatim ilirsko-grčkog novca, pojedinih medalja i, svakako, skupni nalazi iz svih razdoblja.

U seriji je do sada objavljena numizmatička građa iz Bukove, autora dr. sc. Tomislava Bilića (*Bukova – ostava srebrnog novca iz 15. i 16. st.*, Katalozi i monografije 8, Zagreb, 2011), a u sveku koji je pred vama obrađuje se ostava rimskog brončanog novca iz Treštanovaca kod Požege. Ostava je otkrivena kao slučajni nalaz 1938. godine, a u Arheološki muzej u Zagrebu došpela je iste godine. Ostava sadrži 1846 primjeraka rimskog brončanog novca. Sastoјi se od novca kovanog za rimske vladare 4. st., Konstantina Velikog, Konstansa, Konstancija II., Konstantina II., Krispa, Decentija, Hanibalijana itd. Više od trećine novca kovano je u Sisciji, današnjem Sisku, što je od osobitog značenja za hrvatsku numizmatiku, ali i za arheologiju u cjelini, a zastupljene su i kovnice Tesalonika, Lugdunum, Sirmij itd.

Autor kataloga, koji je i obradio ostavu je Davor Margetić, a uvodno poglavje potpisuje Tomislav Bilić, kustos i voditelj Numizmatičkog odjela Muzeja. Davor Margetić zaposlen je u zvanju znanstvenog savjetnika na Institutu Ruđer Bošković u Zagrebu, voditelj je laboratorija za fizikalno-organsku kemiju te se bavi teorijskom i fizikalno-organskom kemijom. Rođen je u Požegi te stoga niti ne začuđuje što je ljubav prema rodnom kraju odredila njegovo zanimanje za stari novac »Zlatne doline«. Zajedno s bratom (blizancem) Daliborom dijeli isti hobi – numizmatiku te je autor ili koautor 30 numizmatičkih članaka (popularni, stručni i izvorni znanstveni radovi) te oko 200 novinskih članaka.

Naposljeku, valja istaknuti i zahvaliti Gradskom uredu za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba te Ministarstvu kulture RH koji su od samog početka prepoznali važnost izlaženja ove serije te ju finansijski podržali.

Foreword

The series *Musei Archaeologici Zagrabiensis Catalogi et Monographiae* (*Catalogues and monographs of the Archaeological museum in Zagreb*) was initiated in 2004 in order to present to the general public certain segments of the exceptionally rich material kept in the Archaeological museum in Zagreb. Nine volumes were published thus far, in general authored by Museum curators, in which segments of archaeological material kept in the Museum collections were analysed.

The Numismatic collection of the Archaeological museum has a character of a numismatic cabinet. It keeps more than 270,000 specimens of metal coins, paper money, medals, memorials, plaques, badges, decorations, tokens and jettons. It is systematized into the following categories: Greek (including Roman period) and Celtic coinage, Roman Republican, Imperial and Byzantine coinage, mediaeval and modern coinage and also medals. It is hard to select any of these collections for its global importance. However, the rich collection of Celtic coinage, Greek-Illyrian coinage, medal collection and the hoards from all periods should be emphasized.

Numismatic material was already published in this series (T. Bilić: *Bukova – A hoard of 15th and 16th c. silver coins from Bukova near Virovitica*, Catalogues and monographs 8, Zagreb, 2011), while this volume analyses the hoard of Roman bronze coinage from Treštanovci near Požega.

The hoard was discovered by chance in 1938, and it arrived to the Archaeological museum in Zagreb the same year. It is composed of 1846 pieces of Roman bronze coinage issued by the 4th c. emperors Constantine the Great, Constans, Constantius II, Constantine II, Crispus, Decentius, Hannibalianus, etc. More than a third of the total number of coins were minted in Siscia, which is of special interest for Croatian numismatics and archaeology, while the rest were minted in Thessalonica, Lugdunum, Sirmium, etc.

The author of the catalogue, who also analysed the hoard, is Davor Margetić, while the introductory chapter was written by Tomislav Bilić, curator and the head of the Numismatic department of the Museum. Davor Margetić is employed as full-time researcher at the Ruđer Bošković Institute; he is the head of the Laboratory for physical-organic chemistry and his research interests in this field are centred on theoretical and physical-organic chemistry. He was born in Požega, thus it seems that the love for the region of his birth determined his interest in ancient coinage of the »Golden Valley«. He shares this interest with his twin brother Dalibor, and has authored or co-authored 30 numismatic articles (popular, professional and original scientific papers) and some 200 newspaper articles.

Finally, I would like to thank the Office for education, culture and sports of the City of Zagreb and the Ministry of culture of Republic of Croatia for both recognizing the importance of publishing this series and supporting it financially.

1 2 3 4 5 6

7 8 9 10 13 15

18 20 25 30 31 39

40 46 50 57 60 62